

service as an institution that is in the process of formation requires an analysis of the experience of such states, in which the history of its functioning is richer, and social provision of public servants, as its important substitute institution, is no exception in this context.

The Prime Minister of Poland has special powers to increase wages or establish additional benefits for certain categories of public servants. However, we find that regulation of the sphere of social security of public servants by subordinate legal acts in the domestic realities is unacceptable.

A judge in Poland goes to retirement at the age of 65 (both men and women), in which case, if the judge does not wish to retire after reaching the age of 65, he has the right to hold a post of judge until he reaches the age of 70 years provided submitting a request to the Minister of Justice for his desire to continue to hold office with the provision of a certificate that he/she can, on the state of health, perform the duties of a judge. In this context, we consider to be positive:

- 1) equalizing the retirement age of women and men of judges;
- 2) providing judges with the opportunity to perform official activities and after the retirement age if health permits.

It is noted that in Ukraine the problem of providing judges with housing is one of the most acute in the context of social security of public service, therefore the appointment of judges at the place of residence:

- 1) make it easier for the judge to solve domestic issues related to appointment;
- 2) reduce the financial burden on the state budget;
- 3) will be a logical continuation of the state's policy aimed at reducing the amount of social security for public servants.

Summarized that the domestic law on public service is similar to Polish, so effective borrowing of certain experience is rather problematic. It should be noted that, unlike in Ukraine, the Polish public service is characterized by a much wider range of measures, both material and social. However, taking into account the current trends in the development of legal regulation of the social security of the public service under national law, the adoption of such experience is not relevant.

Key words: Poland, legal regulation, social security, public service, public servant.

УДК 342.41

*Ольга Володимирівна Бойко,
здобувач відділу конституційного права
та місцевого самоврядування
Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України*

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ РЕЦЕПЦІЇ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Постановка проблеми. Визначення Україною стратегії, основою якої є європейський вибір, перспективна мета входження до Європейського Союзу (далі – ЄС), зумовлює, зокрема, інтеграцію до наукової спільноти ЄС. Задля забезпечення свого органічного включення та отримання вигоди від такої співпраці необхідно детально вивчити стандарти та принципи організаційно-правової побудови наукової діяльності, сформулювати рекомендації, які було б доцільно врахувати під час формулювання стандартів і принципів наукової діяльності в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями міжнародного досвіду забезпечення наукової діяльності та її принципами займалися такі вчені, як І. Данилова, Л. Купіна, Т. Луценко, В. Нагребельний, Д. Рубвальтер, П.-Б. Руффини, М. Селіванов, С. Чернавська, Ю. Шемшученко, О. Ядранська, Н. Якимчук та ін. Проте в контексті процесів реформування наукової діяльності в Україні проблематика рецепції зарубіжного досвіду набуває нової актуальності.

Мета статті. На основі порівняльного аналізу конституційних принципів і міжнародних стандартів забезпечення наукової діяльності сформулювати рекомендації, які було б доцільно врахувати під час формулювання стандартів і принципів наукової діяльності в Україні.

Основні результати дослідження. У статті 54 Конституції України відображені основні засади, які становлять зміст наукової цілісності (*scientific integrity*) – рамкової засади, яка є підґрунтям для розвитку всіх інших критеріїв якісної наукової діяльності. З її змісту можна визначити такі критерії, як свобода в позитивному аспекті, яка є розвитком наукової творчості відповідно до інтересів та здібностей її суб'єкта, в негативному – як захист від посягання на цю свободу, сприяння розвитку з боку влади та транспарентність і відкритість науки світовому науково-інформаційному

простору [1]. Водночас таке багате засадниче підґрунтя не убезпечило правове та організаційне урядування вітчизняною наукою від досить низьких якісних показників. Незважаючи на те, що Міністр освіти та науки України визначає зайняття Україною 50 сходинки в *Global Innovation Index* як перемогу [2], все ж фактом залишається те, що позиції нашої держави за цим індексом є нижчими за такі країни, як Чилі, Російська Федерація чи Катар [6], що ніяк не можна вбачати задовільним.

Задля виявлення системних прогалин у вітчизняних стандартах науки Міністерство освіти та науки України пішло на безпрецедентний за історію його існування крок та забезпечило проведення Міжнародного аудиту науково-інноваційної системи держави в межах політичних інструментів програми «Горизонт-2020». У результаті цього керівник генерального директорату з досліджень та інновацій Єврокомісії Р.-Я. Смітс та Керівник групи експертів Г. Чанг презентували українській науковій спільноті сім ключових політичних послань щодо вдосконалення вітчизняної наукової діяльності, а саме: 1) науково-технологічна та інноваційна система України потребує сміливої реалізації амбіційних реформ, спрямованих на підвищення її ефективності та впливу, які мають ґрунтуватися на твердому намірі уряду виконати свої зобов'язання щодо збільшення фінансування цієї системи; 2) країна повинна «внести інновації у свій шлях до зростання», розробивши міжвідомчу Стратегію розвитку науково-технологічної та інноваційної системи, яку підтримуватимуть відповідні інструменти; 3) наука в Україні має забезпечувати переваги і вигоди для суспільства та економіки; 4) для визначення пріоритетних завдань України в науково-технологічному та інноваційному секторах необхідно терміново прийняти необхідні рішення на основі принципів застосування передового досвіду; 5) установи, принципи фінансування та процедури функціонування в науково-технологічному й інноваційному секторі потребують докорінної інституційної перебудови; 6) Україні слід упевнено рухатися шляхом інтернаціоналізації та відкриття світові її науково-технологічної й інноваційної систем; 7) уряд та академічна й інноваційна спільноти зобов'язані взяти на себе відповідальність та інформувати суспільство про розпочаті реформи науково-технологічної й інноваційної системи і їхні позитивні результати для країни [4].

Вказані рекомендації відображають необхідність їх утвердження у вітчизняному науково-правовому полі на підставі імплементації принципів та стандартів якості наукової діяльності провідних науково-інноваційних центрів світу. З огляду на це вбачається за доцільне в межах нашого дослідження проаналізувати основні з них, на підставі чого виявити проблемні аспекти рецепції до вітчизняного законодавства визнаних у світі принципів та стандартів наукової діяльності задля найоптимальнішого їх врахування під час реформування вітчизняної наукової діяльності.

Нині в одній із провідних наукових та інноваційних країн світу – Сполучених Штатах Америки робляться спроби реформування стандартів наукової діяльності з огляду на незадовільну політику у цій сфері, яка містить загрозу спричинення шкоди довкіллю, життю та здоров'ю людей. Так, зокрема, наукова спільнота США обурена тим, що влада наказує науковим агентствам припинити взаємодію; вимагає проведення політико-експертного огляду наукової діяльності Агенції з охорони довкілля; приділяє увагу людям, які роблять небезпечні та універсальні наукові заяви і вибирає керівника Агенції з охорони довкілля, який ігнорує десятиріччями докази щодо зміни клімату [10].

Ретроспектива питання полягає у тому, що після серйозних побоювань щодо придушення науки адміністрацією Дж. Буша, президент Б. Обама видав меморандум, що направляв федеральні відомства для розробки політики доброчесності у сфері наукової діяльності під керівництвом Управління з науково-технічної політики Білого дому. Союз зацікавлених учених, який був провідним чинником у посиленні наукової доброчесності, стежив за прогресом, досягнутим агенціями у розробці цієї політики. Вони оцінили декілька конкретних компонентів політики – політику експертного огляду, медіа-політику, процедури для узгодження різних наукових поглядів тощо, а також загальний прогрес адміністрації щодо сприяння незалежній науці, підвищення прозорості політики уряду та посилення участі громадськості. Доповідь Союзу зацікавлених вчених від 2017 р. «Про збереження наукової доброчесності у розробці федеральної політики» як оцінює цей прогрес, так і пропонує рекомендації президенту Д. Трампу для його подальшого виконання [10].

Крім політичних заяв авторитетних учених, вказані політичні проблеми в США спробували розв'язати шляхом підготовки проекту закону про наукову доброчесність. У цьому документі зазначається, що «незалежна, неупереджена наука та науковий процес повинні інформувати та керувати рішеннями державної політики у широкому діапазоні проблем». Законопроекти вимагають від агентств, які проводять або фінансують наукові дослідження, розробляти принципи забезпечення відкритого спілкування та застосовувати політику наукової доброчесності.

Дія вказаного законопроекту поширюватиметься на кожного працівника або особу, яка працює за цивільно-правовим договором, що проводить, обробляє, повідомляє, контролює або управляє фінансованими державою науковими дослідженнями для федерального агентства або для фінансованого державою центру досліджень та розвитку, спонсорованого федеральним агентством¹. Для всіх цих суб'єктів передбачені такі стандарти наукової доброчесності: 1) неформування на основі політичних міркувань наукових висновків щодо вчених; 2) відбір кандидатів на наукові та технічні посади базується передусім на досвіді, науковій належності та доброчесності кандидата; 3) втілення найвищих етичних стандартів чесності та професіоналізму під час проведення досліджень та розповсюдження їх висновків; 4) здійснення процедур, які дають змогу вченому переглянути публічний випуск матеріалів, які цитують його працю або іншим чином претендують представляти його наукову думку; 5) можливість визначати, оцінювати переваги та розглядати випадки, коли науковий процес або добросовісність викладення наукової та технологічної інформації можуть бути скомпрометовані; 6) підпорядкування усталеним науковим процесам наукової чи технологічної інформації; 7) публікація кожним федеральним органом наукових та технологічних висновків, які розглядаються або покладаються відповідно до прийняття політичних рішень та пропозицій; 8) захист інформації задля забезпечення добросовісності науково-технічної інформації та процесів, на яких федеральне агентство спирається під час прийняття рішень. Крім того, відповідно до цього законопроекту, на підставі та на виконання вказаних стандартів наукової доброчесності, протягом 30 днів із дня набрання ним чинності Директор Управління з питань науки та технології за погодженням із керівником кожного державного органу, який фінансує або проводить наукові дослідження, повинен розробити та видати загальний набір принципів [7].

Водночас, незважаючи на те, що законопроект двічі вносився на розгляд Конгресу у лютому та липні 2017 р., проте досі так і не був розглянутий. Це свідчить про те, що навіть за умов наявності значного наукового потенціалу, його потужної фінансової підтримки, а також високих стандартів наукової діяльності, важливу роль у забезпеченні цими факторами високої якості наукової діяльності залишає відігравати політика у відповідній сфері. Загалом політика, яка впливає на дослідження, може бути розділена на два типи: політика, яка призначена для керування дослідженнями; і більш широка політика впливу на наукову практику. На прикладі США можна розглянути несприятливі вектори обох із них, адже нестача ясності в поточній політиці США завдала шкідливого впливу на вчених, яких звинувачують у порушеннях наукової доброчесності. Державні органи під керівництвом президента Б. Обама зробили важливі покращення у науковій доброчесності, проте якщо адміністрація нинішнього президента ускладнить виконання науковцями державних завдань, нам доведеться лише спостерігати негативні наслідки такої політики.

Наукова діяльність у межах європейського простору має подібні вектори, але їхня реалізація корегується іншими факторами. Так, серед найперших засад організації наукової діяльності виділяють відкритість і незалежність Європейської наукової ради, яка встановлює єдині критерії оцінки та є гарантом якості діяльності з наукової точки зору, має повну владу над рішеннями про типи досліджень, які мають бути фінансовані.

Як і українські наукові дослідження, європейські, особливо фундаментальні наукові розробки, мають проблеми з фінансуванням. Як зазначає комісар Медас, діяльність Європейської наукової ради була явно недостатньо фінансована, що особливо розчаровує з огляду на те, що фундаментальні дослідження, які вона формулює, є підґрунтям усіх типів сучасних і майбутніх досліджень та інноваційної діяльності, адже Європейська наукова рада, починаючи з її створення, продемон-

¹ Відповідно до п. 551 (1) ст. 5 Кодексу США федеральним агентством є будь-який владний орган уряду США, крім Конгресу, урядів штатів, судів, правоохоронних органів тощо.

струвала видатні результати, сформувавши всесвітню репутацію та сприявши значущості досліджень ЄС [9].

Іншою засадою є вирішення за допомогою науки в Європі глобальних викликів та забезпечення промислової конкурентоспроможності. Європейська комісія планує вибрати великі міждисциплінарні наукові проблеми з сильним суспільним значенням. З огляду на це констатується необхідність міцної взаємодії з соціальними та гуманітарними науками. Крім того, визнається, що наука сама не зможе вирішити глобальні виклики, а тому необхідна підтримка з боку суб'єктів господарювання задля перетворення наукових результатів в ефективні дії та соціальні або поведінкові зміни. Включення дослідницького співтовариства в управління цими процесами матиме першочергове значення.

Ще однією засадою управління науковою діяльністю в Європі є інновативність, що забезпечується Європейською інноваційною радою, метою якої є сприяння прориву технологічних ідей і перетворенню їх на ринок інновацій.

Слід зазначити, що модель поєднання достатнього бюджетного фінансування фундаментальних досліджень із практично орієнтованими на ринок міждисциплінарними дослідженнями, які продукуватимуть інновації задля забезпечення економічно та соціально позитивних перетворень, відповідає тим засадам, на яких нині відбувається реформування вітчизняної науки. Таким чином, різний рівень організації наукової діяльності та, відповідно, результатів її впровадження обумовлюється не специфічними соціально-економічними чи інституційними проблемами України. Як декларовані засади, на яких має ґрунтуватися наукова діяльність, так і проблеми, з якими доводиться стикатися під час їх реалізації для України та ЄС, є спільними. Дійсна проблема, на нашу думку, лежить в аксіологічній площині, адже наукова спільнота ЄС будує політику свого реформування, розглядаючи окреслені засади як шляхи до організаційних перетворень, які сприятимуть досягненню конкретних якісних результатів, в Україні ж вони надовго залишаються деклараціями з огляду на відчайдушні намагання окремих представників влади та наукової спільноти залишити *status quo* чинної організаційної структури, яка блокує шлях до змістовних зрушень.

У контексті аналізу стандартів та принципів наукової діяльності в межах ЄС доцільно звернути прискіпливішу увагу ще на один аспект її організації, а саме взаємозалежності. У 2015 р. більше половини результатів досліджень Великої Британії було результатом співробітництва з країнами ЄС [12]. Останнє дає можливість здійснювати послідовну політику, яка підтримує науку в різних країнах-членах. Це може сприяти міжнародному науковому співробітництву й інформувати про те, де слід інвестувати або знайти дослідження. Варіації в культурних контекстах, політичних пріоритетах можуть також впливати на громадську думку в державах-членах, а отже, й на формування політики, що впливає на дослідження.

Членство в ЄС сильно впливає на науку, дослідження та інновації у Великій Британії, а тому науковці цієї країни вбачають суттєві скорочення фінансування в науку внаслідок виходу з ЄС. Ця країна активний учасник державно-приватного партнерства в ЄС і таких механізмів, як європейський Фонд регіонального розвитку та Європейських структурних та інвестиційних фондів. Крім фінансування, членство в ЄС передбачає й інші суттєві вигоди, як-от можливості співпраці, обміну знаннями та кар'єри для ранньої дослідницької кар'єри, а також доступ до дослідницької інфраструктури ЄС.

Залучення дослідників світового рівня до Великої Британії є важливим для підтримки її репутації як найкращого місця для науки. Країна повинна розглядатись як «відкрита для бізнесу» і вітати вчених та дослідників. Вільне пересування провідних дослідників між країнами – членами ЄС дає змогу британським університетам та бізнес-самоврядуванню наймати кращих дослідників у своїй галузі.

Поки що як член ЄС Велика Британія користується перевагами доступу до загальносистемних заходів, розроблених для підтримки дослідників на всіх етапах їхньої кар'єри. Ці заходи включають престижні дослідницькі стипендії, інноваційні навчальні мережі та співфінансування регіональних, національних і міжнародних програм.

На прикладі Великої Британії поряд з очевидним спостереженням про те, що включення до наукової спільноти ЄС передбачає значний обсяг переваг, які вимагають виконання комплексу

високих стандартів якості наукової діяльності, на досягнення чого Україна нині спрямовує всі свої інтелектуальні зусилля, виникає ще один не зовсім очевидний висновок про те, що у разі досягнення нашої державою поставленої цілі, це може стати «точкою неповернення», адже тісні взаємозв'язки наукової спільноти в ЄС формують практично «єдиний організм», який задля ефективності роботи потребує злагодженості. Таким чином, перед інтеграцією до наукової спільноти ЄС Україна повинна детально вивчити стандарти та принципи організаційно-правової побудови наукової діяльності задля забезпечення свого органічного включення та отримання вигоди від такої співпраці.

Розглянемо також практику встановлення наукових стандартів поки що ближчої нам за статусом країни, з якою ЄС підписав Угоду про асоціацію, зокрема Чорногорії. Відповідно до її Закону про наукову діяльність проведення наукових досліджень базується на таких принципах: 1) розширення та поглиблення наукових знань; 2) розвиток науки з метою підвищення ефективності, захисту та розвитку генеральної бази знань; 3) підвищення ефективності науково-дослідницької діяльності та об'єднання організацій у сфері науки, освіти та економіки; 4) інтеграція в Європейський дослідницький простір та Рамкові програми ЄС для досліджень, розвитку та інших міжнародних програм; 5) включення у програми регіонального співробітництва в галузі науково-дослідної діяльності; 6) свобода та автономія наукової творчості, яка повинна бути морально та інтелектуально незалежною від будь-якої політичної влади та економічної сили, яка виконується з дотриманням етичних стандартів і принципів наукової істини й критичного мислення; 7) етика та відповідальність осіб, що виконують науково-дослідні роботи; 8) освіта високопрофесійних фахівців для досліджень та розробок; 9) сталий розвиток, захист та покращення навколишнього середовища; 10) захист гідності осіб, які виконують науково-дослідну роботу; 11) міжнародні стандарти якості; 12) взаємодія осіб, що здійснюють науково-дослідну роботу на національному та міжнародному рівнях [8]. Особливо цікавим серед перерахованих є принцип дотримання міжнародних стандартів якості наукової діяльності, тому розглянемо їх детальніше.

Важливим внеском до встановлення єдиних принципів наукової діяльності були напрацювання Робочої групи щодо науки та етики (*ALLEA*), яка у своїй доповіді 2013 р. запропонувала 10 принципів, зміст яких полягає в такому: (Принцип 1) «Виклики, що стоять перед сучасною наукою і складні відносини між наукою і суспільством підкреслюють обов'язки вчених»; (Принцип 2) «Вивчення етики в науці зобов'язує вчених чітко виокремлювати шляхи її досягнення»; (Принцип 3) «Відповідальність вчених включає усвідомлення і здатність вирішувати питання, що стосуються доброчесності досліджень та їх етики у більш широкому сенсі»; (Принцип 4) «Вивчення етики в науці фокусується на з'ясуванні обов'язків та забезпеченні належного проведення досліджень»; (Принцип 5) «Етичні обов'язки вчених повинні бути інтегровані в навчальний план наукової освіти як частини майстерності конкретного поля дослідження»; (Принцип 6) «Вивчення етики в науці має на меті повне включення усвідомлення етичних аспектів рішень, які в широкому сенсі є для вчених обличчям їхньої роботи»; (Принцип 7) «Вивчення етики в науці фокусується на критичному розгляді аргументів і припущень, на яких вони ґрунтуються, як на раціональному виправданні прийнятих ними етичних рішень»; (Принцип 8) «Засобом вивчення етики має стати включення семінарів та лекцій, вивчення та обговорення справжніх випадків з наукової практики»; (Принцип 9) «Тематичні справи слід збирати та ділитися з ними, і вони повинні оновлюватися на регулярній основі»; (Принцип 10) «Вивчення етики повинно сприяти розширенню ранніх кар'єрних досліджень для розуміння різниці між тим, що є і не є етично прийнятним, і не допускати створення помилок, про які молоді вчені пізніше пошкоднують внаслідок несприятливих наслідків для інших, науки і для їх власної кар'єри» [5]. Як вбачається зі змісту цих принципів, вони тісно перегукуються із описаними вище національними, але, водночас, їх формулювання передбачає окреслення цілого комплексу дій, певної етичної моделі поведінки, тому не лише їх міжнародний статус, а й сам зміст, робить ці принципи підґрунтям, на підставі і на виконання якого повинні формуватися стандарти наукової діяльності і в нашій державі.

Цікавим є те, що в зарубіжних країнах стандарти встановлюються не тільки до наукової діяльності як процесу створення якісного продукту інтелектуальної творчої діяльності, а й академічного наукового навчання, що корелює з підходом, закріпленим у ст. 5 Закону України «Про вищу

освіту», згідно з яким науковий рівень є найвищим щаблем в ієрархії в системі вищої освіти [3]. Міжнародна незалежна неурядова неприбуткова організація з реформування освіти – *Achieve*, діяльність якої присвячена роботі з державами з метою підвищення рівня академічних стандартів, у межах проекту «Наукові стандарти наступного покоління» розробила такі стандарти наукової діяльності як навчального процесу: по-перше, необхідно викладати головні наукові концепції в максимальному наближенні до головних сфер життя; по-друге, формувати тісний зв'язок презентації ідеї з її змістом; по-третє, забезпечити міцні зв'язки між знаннями, які отримуватимуться, та критеріями, за якими вони будуть оцінюватися; по-четверте, органічне поєднання в науковому процесі запитання та структурованого процесу відповіді на нього тощо [14]. Цінність цих принципів, на нашу думку, може полягати також у врахуванні їх під час написання науковцями академічних наукових продуктів, таких як дисертаційні дослідження чи наукові публікації в фахових виданнях.

Висновки. Підсумовуючи проведене наукове дослідження, слід зазначити про таке.

Принципи та стандарти наукової діяльності дуже тісно пов'язані з політикою у відповідній сфері, а тому науковій спільноті слід докладати максимальних зусиль та залучати всі механізми громадянського суспільства задля збереження сталості тих із них, які спрямовуватимуть вітчизняну науку на дійсно якісний рівень незалежно від зміни політичних орієнтирів.

Принципи та стандарти наукової діяльності у випадку інтеграції до наукової спільноти ЄС слід оптимізувати відповідно до її цілей, адже тільки за таких умов вбачається можливою взаємовигідна співпраця.

Орієнтиром для напрацювання вітчизняних принципів і стандартів наукової діяльності повинні бути міжнародні засади, які за спрямованістю свого впливу можуть поділятися на вимоги доброчесності представників науки та якості наукового процесу, який може включати, зокрема, й освітній процес.

Використані джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Лілія Гриневич: маємо забезпечити безперервність ланцюгу розвитку інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/news/liliya-grinevich-mayemo-zabezpechiti-bezperernist-lancyugu-rozvitku-innovacij>.
3. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Українська наука в європейському «дзеркалі»: необхідна післямова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dt.ua/SCIENCE/ukrayinska-nauka-v-yevropeyskomu-dzerkali-neobhidna-pislyamova-.html>.
5. Ethics Education in Science: Statement by the ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eneri.eu/wp-content/uploads/2017/02/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf.
6. Global Innovation Index 2018 to be launched on July 10 in NYC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/>
7. H. R.1358 – Scientific Integrity Act [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/1358/text>.
8. Law on scientific research activity [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mna.gov.me/.../FileDownload.aspx?...LAW%20ON%2.
9. Science Europe Reaction to the European Commission Proposal on Horizon Europe, Brussels, 8 June 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.scienceeurope.org/wp-content/uploads/2018/06/20180608-SE_Horizon_Europe_Reaction.pdf.
10. Scientific Integrity Act: Protecting the government science that protects all of us, February 27, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.thepumphandle.org/2017/02/27/scientific-integrity-act-protecting-the-government-science-that-protects-all-of-us/#.WylGD6czZPb>.
11. Scott Pruitt's Misleading Senate Testimony – Will «Alternative Science» Replace Real Science at EPA? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.edf.org/climate411/2017/02/08/scott-pruitts-misleading-senate-testimony-will-alternative-science-replace-real-science-at-epa/>.
12. UK research and the European Union. The role of EU regulation and policy in governing UK research [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://royalsociety.org/~media/policy/projects/eu-uk-funding/phase-3/EU-regulation-and-policy-in-governing-UK-research.pdf>.
13. US Code. Legal Information Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/5/551>.
14. What States Should Know. About International Standards In Science: Highlights From Achieve's Analysis, September 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.achieve.org/files/WHATSTATESHOULDKNOWABOUTINTERNATIONALSTANDARDSINSCIENCE.pdf>.

Бойко О. В. Конституційні принципи та міжнародні стандарти забезпечення наукової діяльності: проблеми реценції в Україні у контексті зарубіжного досвіду

Стаття присвячена дослідженню головних засад наукової діяльності в національній та міжнародній площинах відповідно до політичного й соціального контексту їхньої реалізації. У результаті проведеного дослідження робляться висновки та формуються рекомендації, які було б доцільно врахувати під час формулювання стандартів та принципів наукової діяльності в Україні.

Ключові слова: наукова діяльність, принцип, стандарт, інтеграція, інновація, доброчесність.

Boiko O. Constitutional principles and international standards of scientific activity: problems of reception in Ukraine in the context of foreign experience

Including in the scientific community of the EU provide a significant amount of the benefits. It requires the implementation of a set of high standards of quality of scientific activity, to achieve which Ukraine is currently directing all its intellectual efforts. There is another not so clear conclusion: if our state reaches its goal, it can become a «point of non-return». Because the close relationship of the scientific community in the EU forms practically «the only organism», for the sake of the efficiency of work requires coherence.

Therefore, before integrating into the EU scientific community, Ukraine needs to study in detail the standards and principles of organizational and legal construction of scientific activities in order to ensure its organic inclusion and benefit from such cooperation.

One of the topical problems of reforming Ukrainian science lies in the axiological plane. The scientific community of the EU is building its reform policy, considering the principles of science improvement as a way for organizational transformations that will contribute to the achievement of specific high-quality results. In Ukraine, however, they remain for a long time in declarations in view of the desperate efforts of some representatives of the government and the scientific community to maintain the status quo of the current organizational structure, which blocks the path to meaningful shifts.

It has been established that the principles and standards of scientific activity are very closely related to the policy in the relevant field, and therefore the scientific community should make maximum efforts and involve all mechanisms of civil society in order to preserve the sustainability of those that will direct the national science to a truly high-quality level, which don't depending on the change of political orientations.

The guideline for the development of domestic principles and standards of scientific activity should be international principles, which according to the direction of their influence can be divided into the requirements of the virtue of the representatives of science and the quality of the scientific process, which may include including the educational process.

Key words: scientific activity, principle, standard, integration, innovation, integrity.

УДК 340.134

*Андрій Михайлович Ващенко,
аспірант юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

**ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ОРГАНІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ ДЕРЖАВИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ АНАЛІТИКИ**

Постановка проблеми. Правотворча діяльність органів і посадових осіб держави й місцевого самоврядування – складний і багатоаспектний феномен, що становить пізнавальний інтерес у широкого кола мислителів і філософів минулого, вчених і державних діячів сучасності. Це пояснюється її принциповим значенням для забезпечення формування, розвитку та подальшого удосконалення правового регулювання; якості та ефективності функціонування механізму держави, розбудови інституцій громадянського суспільства, збалансування національного та міжнародного рівнів правового впливу на суб'єктів соціуму тощо. У процесі здійснення будь-якого наукового дослідження важливе значення мають наукові розробки питань історії розвитку уявлень про об'єкт пізнання, що дає змогу встановити стан наукової розробки відповідних питань, визначити перспективи такого дослідження, виявити ті аспекти, які потребують наукової розробки й переосмислення. З погляду історії розвитку уявлень про правотворчу діяльність органів і посадових осіб держави й місцевого самоврядування слід зазначити, що вказане питання є одним із найбільш дискусійних у юридичній науці та становить потужний науково-дослідний потенціал, що обумовлено: